

VESIKASVIEN NIITTO

Vesikasvit ovat keskeinen osa rantamaisemaa sekä tärkeä elinympäristö kaloille, linnuille ja muulle vesieliöstölle. Vesikasvit myös parantavat veden laatua ehkäisemällä aallokosta ja virtauksista aiheutuvaa rantojen eroosiota sekä pidättämällä valuma-alueelta ja pohjasedimentistä veteen tulevaa kiintoaine- ja ravinnekuormitusta. Jos vesikasvillisuutta on liiallisesti, voidaan vesikasveja poistamalla helpottaa vesien virkistyskäyttömahdollisuuksia ja vesillä liikkumista, lisätä vedenvirtausta umpeenkasvaneissa paikoissa sekä parantaa kalaston ja linnuston elinolosuhteita.

Vesikasvien niittäjän muistilista:

- Muista aina kerätä niittojäte pois vedestä.
- Keskustele niittosuunnitelmasta aina ensin myös naapureiden ja osakaskunnan kanssa.
- Tee aina niittoilmoitus koneellisesta niitosta. Pienimuotoiset niitot esim. viikatteella voi tehdä ilman ilmoitusta.
- Vältä suoraviivaisia rajauksia pelkästään maanomistusrajojen mukaan.
- Mieti miltä maisema näyttää niittotoimenpiteen jälkeen.
- Huomioi mahdollisten näköesteiden jättäminen naapurin suuntaan.
- Muista jättää linnuille suojapaikkoja.
- Laajoissa ruovikoissa rannanmyötäinen 5–10 m leveä niitetty käytävä tai aukkopaikat parantavat ahvenen ja hauen elinympäristöä.
- Suojelualueilla vesikasvien niitot tulee suunnitella viranomaisten kanssa.

Kuva: Mika Orjala

Kuva: Kati Javanainen

Milloin tarvitaan ilmoitus?

Vesikasvien koneellisesta niitosta tulee aina tehdä ilmoitus ELY-keskukselle ja vesialueen omistajalle. Tämä koskee myös veneeseen kiinnitettäviä pieniä laitteita. Ilmoitus tulee tehdä vähintään kuukautta ennen työn aloittamista. Vesialueen omistajan tiedot (kiinteistön nimi ja RN:o) saa maanmittauslaitokselta.

Jos vesialue on yhteistä ja osakaskunta on järjestäytynyt, ilmoitus tehdään osakaskunnan puheenjohtajalle tai sihteerille. Vesialueen omistajaa voi jäljittää esimerkiksi kalastuslupien myyjän kautta. Mikäli yhteisen vesialueen osakaskunta ei ole järjestäytynyt, ilmoitus toimitetaan kaikille tiedossa oleville osakkaille.

Niittoilmoitukset tehdään sähköisesti ruoppaus- ja niittoilmoituslomakkeella, joka löytyy sivulta www.ymparisto.fi/lomakkeet > Vesiasiat. Sekä niitto- että ruoppausilmoitus tehdään samalle lomakkeelle. Ilmoituksen perusteella luvan tarve arvioidaan tapauskohtaisesti. Lupa vaaditaan, jos toimenpiteistä voi aiheutua haittaa esimerkiksi luonnolle tai kalakannoille.

Tehokkuutta niittoon ajankohdan valinnalla ja niittojätteen poiskeräämisellä

Vesikasvien niitto on tärkeää toteuttaa oikeana ajankohtana. Tehokkain niittoaika ravinteiden poiston kannalta on heinä-elokuun vaihteessa, jolloin myös linnut ovat pesineet. Jos niittokertoja on useampia, ensimmäinen niitto kannattaa tehdä juuri ennen kasvien kukkimista kesäkuun lopulla ja seuraavat niitot 3–4 viikon välein. Kesäkuun lopun niitossa tulee ottaa huomioon, että lintujen pesintää ei häiritä. Maisemallisista syistä niitto kannattaa suunnitella niin, että kasvillisuussaarekkeet ja avovesi vuorottelevat. Etenkin ojien suissa vesikasvillisuus myös pidättää valuma-alueelta järveen tulevaa ravinnekuormitusta.

Leikattu kasvimaassa on aina kerättävä pois vedestä. Niittojäte on läjitettävä riittävän kauas rannasta, jotta kasvillisuuden sisältämät ravinteet eivät kulkeudu takaisin veteen. Hajotessaan kasvinjätteet kuluttavat happea, ja niistä vapautuu ravinteita veteen, mikä voi osaltaan lisätä levien määrää. Vesistöissä ajelehtiva kasvimaassa aiheuttaa lisäksi esteettistä haittaa, vaikeuttaa virkistyskäyttöä ja ajautuu lopulta usein jonkun toisen rantaan. Jos käytät leikkuutyössä apunasi urakoitsijaa, kannattaa urakoitsijan kanssa sopia jo etukäteen myös leikkuujätteen pois keräämisestä.

Kasvinjätteet voi hyvin myös kompostoida tai silputa. Levittämällä silputtu materiaali pellolle tai kasvimaalle maanparannusaineeksi saadaan ravinteet uudelleen kierto. Kannattaa selvittää, onko lähellä biokaasulaitoksia, joka olisi valmis ottamaan leikattua ruokoa vastaan. Ruokoa voidaan myös polttaa puuhakkeen seassa paikallisis- sa lämpölaitoksissa.

Seuraavan kesän niittojen helpottamiseksi ruovikkoa on mahdollista niittää myös jään päältä. Talvella leikattua järviruokoa voidaan hyödyntää myös rakentamisessa. Erityisesti rehevillä rannoilla niittoa on tehtävä vuosia, jotta ne pysyisivät avonaisina.

Mitä kannattaa niittää?

Ilmaversoiset kasvit (esim. järviruoko, järvikaisla ja järvikorte) voidaan hävittää niittämällä leikkaamalla ne niin läheltä pohjaa kuin mahdollista.

Kelluslehtiset kasvit (esim. lumme, ulpukka ja uistinviita) voidaan niittää, mutta ne kasvavat usein takaisin vahvan, ravinnepiteisen juurakkonsa avulla.

Uposkasvit (esim. vesirutto ja karvalehti) kannattaa jättää niittämättä, koska ne lisääntyvät verson palasista ja niitto saattaa kiihdyttää kasvua. Jotkut uposkasvit (esim. ahvenviita) kannattaa jättää niittämättä, sillä ne vaikuttavat positiivisesti vedenlaatuun käyttämällä ravinteita suoraan vedestä.

Niitto suojelualueella

Ota aina yhteys alueelliseen ELY-keskukseen, kun toimenpiteitä tehdään ranta- tai vesialueella, joka kuuluu Natura 2000 -verkostoon, lintuvesien tai rantojensuojeluohjelmaan tai uhanalaisen lajin esiintymisalueeseen. Myös yksityismaiden suojelualan ollessa kyseessä on hyvä keskustella ELY-keskuksen kanssa mahdollisesta tarpeesta hakea poikkeuslupaa rauhoitusmääräyksistä. Läjitykset on pääsääntöisesti tehtävä ko. alueen ulkopuolelle, vaikka esimerkiksi ruovikoiden niitto tai olemassa olevien veneväylien ylläpito ruoppaamalla sallittaisiinkin kyseisen suojelualan rauhoitusmääräyksissä.

Ympäristöasioiden asiakaspalvelu

p. 0295 020 900 (ma–pe klo 9–16, pvm/mpm)

ympariston.asiakaspalvelu@ely-keskus.fi

ELY-keskusten ympäristöasioiden asiakaspalvelu opastaa asioiden vireillepanossa, neuvoo ymparisto.fi-verkkopalvelun käytössä ja vastaa kysymyksiin ja palautteisiin.

Lisätietoa

www.ymparisto.fi/vesi > Vesistöjen kunnostus > Järvien kunnostus > Kunnostusmenetelmät > Vesikasvien niitto

www.ymparisto.fi/vesistokunnostusverkosto